

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2020

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
ΩΘΗΣΗ **Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ** ΩΘΗΣΗ

Αφειρηρία το μέλλον
Θέματα και Απαντήσεις

Επιμέλεια: Ομάδα Φιλολόγων

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
ΩΘΗΣΗ
Αφειρηρία το μέλλον

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
ΩΘΗΣΗ
Αφειρηρία το μέλλον

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
ΩΘΗΣΗ
Αφειρηρία το μέλλον

ΓΥΜΝΑΣΙΟ / ΛΥΚΕΙΟ
ΩΘΗΣΗ
Αφειρηρία το μέλλον

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
ΩΘΗΣΗ
Αφειρηρία το μέλλον
<http://www.othisi.gr>
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
ΩΘΗΣΗ
Αφειρηρία το μέλλον

Δευτέρα, 15 Ιουνίου 2020
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Απειρία το μέλλον
Ανάγνωση: η προσωπική τέχνη

Είναι, δίχως αμφισβήτηση, αλήθεια πως με τα ερεθίσματα για σκέψη και κρίση, σύγκριση και ταύτιση, πολλές φορές η ανάγνωση σφυρηλατεί τον χαρακτήρα και ανοίγει τον δρόμο στην αυτογνωσία. Κι αυτό γιατί το διάβασμα είναι μια εναλλακτική πηγή εμπειρίας. [...]

Τι μας κάνει να γράφουμε και στην περίπτωση μας να διαβάζουμε ιστορίες; Νομίζω η απάντηση είναι απλή. Οι ιστορίες είναι αναγνωρίσιμες δομές και σε αυτές βρίσκουμε νόημα. Χρησιμοποιούμε τις ιστορίες για να κατανοήσουμε τον κόσμο και να μοιραστούμε αυτήν την εμπειρία μας με τους άλλους. Μπορούμε να υποθέσουμε ότι οι αφηγήσεις ήταν απαραίτητες στον άνθρωπο εδώ και χιλιάδες χρόνια. [...] Ο άνθρωπος δεν θα πάψει ποτέ να τις αναζητά και να διδάσκεται απ' αυτές.

Κι όμως, οι περισσότεροι άνθρωποι σήμερα αντιμετωπίζουν το διάβασμα ως το χόμπι ενός εσωστρεφούς χαρακτήρα. Μια σιωπηλή δραστηριότητα για ένα πρόσωπο που αρέσκεται στην ησυχία, αφαιρουμένων των φωνών με τις οποίες γεμίζει το κεφάλι του και οι οποίες προέρχονται από το κείμενο που αναγιγνώσκει. Αλλά στα 5.000 περίπου χρόνια που οι άνθρωποι γράφουν και διαβάζουν, όπως το αντιλαμβανόμαστε, η κοινωνική ατομική αυτή δραστηριότητα – ένας άνθρωπος με ένα βιβλίο – είναι μια σχετικά νέα μορφή διάθεσης ελεύθερου χρόνου.

Για αιώνες, οι Ευρωπαίοι που μπορούσαν να διαβάσουν, το έκαναν δυνατά. Οι αρχαίοι Έλληνες διάβαζαν τα κείμενά τους φωναχτά. Το ίδιο συνέβαινε και με τους μοναχούς της σκοτεινής εποχής της Ευρώπης. Αλλά μέχρι τον 17ο αιώνα, η κοινωνία της ανάγνωσης στην Ευρώπη είχε αλλάξει δραστικά. Οι τεχνολογίες κειμένου, όπως ο κινητός τύπος, και η άνοδος της λαϊκής γραφής βοήθησαν στην προώθηση της πρακτικής που αγαπάμε σήμερα: διαβάζουμε λέξεις, χωρίς να τις εκφέρουμε φωναχτά, επιτρέποντας σε αυτές να οικοδομήσουν σιωπηλά έναν διαφορετικό κόσμο στον νου μας.

Η ανάγνωση είναι ένας τρόπος να σκέφτεσαι μέσα από το μυαλό ενός άλλου ανθρώπου, με αποτέλεσμα να σε κάνει να αναπτύσσεις το δικό σου. Ειδικά σε χώρες όπως η Ελλάδα, εκείνο που γινόμαστε εξαρτάται από το τι διαβάσαμε, όταν οι δάσκαλοι τελείωσαν με μας. Προσωπικά, κατάλαβα πολύ νωρίς ότι το διάβασμα ήταν μια εντελώς ατομική υπόθεση (όσο πιο νωρίς το αντιλαμβάνεσαι αυτό τόσο πιο καλά)

και ρίχτηκα με τα μούτρα σε ό,τι βιβλίο έπεφτε στα χέρια μου. Σχεδόν αποκλειστικά σε εξωσχολικά αναγνώσματα.

Κάθε άνθρωπος, όταν διαβάζει, μεγεθύνει τους τρόπους με τους οποίους υπάρχει στον κόσμο. Οι αναγνώστες θεωρούνται όλο και περισσότερο συγγραφείς. Η χειρονομία, η κατάθεση του συγγραφέα ο οποίος επινοεί, δεν σημαίνει πλέον μόνο μια οριζόντια σχέση πομπού - δέκτη. Δημιουργείται και ένας χώρος που απλώνει, και σε κάθε συγγραφέα αντιστοιχούν πληθώρα μοναδικών αναγνωστών που «ξαναγράφουν», ερμηνεύουν το βιβλίο του.

Ο χρόνος για ανάγνωση είναι οπουδήποτε: δεν απαιτείται συσκευή, δεν υπάρχει χρόνος και χώρος. Είναι η μόνη «τέχνη» που μπορεί να ασκηθεί σε οποιαδήποτε ώρα της ημέρας ή της νύχτας, όποτε έρχεται η κλίση, έρχεται και ο χρόνος, δηλαδή ο χρόνος για ανάγνωση. Διαβάζει κανείς σε χαρά ή θλίψη. Ειδικά σε θλίψη, ή σε ασθένεια, το βιβλίο για την υγεία ή την ασθένεια που διαβάζουμε δεν είναι αυτό που σκέφτεται για μας, αλλά αυτό που μας κάνει να σκεφτούμε. Πιστεύουμε ότι ο πόνος και η θλίψη μας είναι πρωτοφανείς στην ιστορία του κόσμου, αλλά στη συνέχεια διαβάζουμε: «Υπήρξαν βιβλία που με δίδαξαν ότι τα πράγματα που με βασάνιζαν ήταν τα ίδια εκείνα πράγματα που με έφερναν σε επαφή με όλους τους ανθρώπους που υπήρξαν ζωντανοί ή που δεν έζησαν ποτέ», είπε ο αμερικανός συγγραφέας και ακτιβιστής James Baldwin. [...]

Οι καλύτερες στιγμές στην ανάγνωση είναι όταν συναντάμε κάτι – μια σκέψη, ένα συναίσθημα, έναν τρόπο να κοιτάζουμε τα πράγματα – που σκεφτήκαμε πως είναι γραμμένο ειδικά για μας. Όταν το βρούμε, συνειδητοποιούμε πως έχει καταγραφεί από κάποιον άλλο, από ένα πρόσωπο που δεν γνωρίσαμε ποτέ, ένα πρόσωπο που μπορεί και να μην υπάρχει πια. Είναι σαν να έχει έρθει ένα χέρι και να έχει πάρει το δικό μας. «Ένας αναγνώστης ζει χιλιάδες ζωές πριν πεθάνει. Ένας μη αναγνώστης μόνο μία», λέει ο αμερικανός συγγραφέας George R.R. Martin. Η ανάγνωση πολλαπλασιάζει το εν δυνάμει μας, το μεγεθύνει, το οδηγεί σε θαυμαστά και άγνωστα πεδία, μέσα από πολυποίκιλες ατραπούς που δεν θα φανταζόμασταν ποτέ, για να μας παραδώσει μετά το τέλος της ανάγνωσης και πάλι τον εαυτό μας, αλλαγμένο. Τα βιβλία είναι φορητή μαγεία. Σε όποια μορφή πλέον, πάνε παντού, μας δίνουν τη δυνατότητα να τα μεταφέρουμε εύκολα σε μια βαλίτσα, σε ένα σακίδιο, σε μια σακούλα, σε ένα κινητό ή να τα εναποθέσουμε, με την απόλαυση της παρατατικότητας*, στις βιβλιοθήκες μας.

* παρατατικότητα: διάρκεια

Άρθρο του συγγραφέα Αλέξη Σταμάτη, εφημερίδα ΤΟ ΒΗΜΑ 09/02/2020 (διασκευή).

ΘΕΜΑ Α1.

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (90-110 λέξεις).

Απειρία το μέλλον

Απειρία το μέλλον

Μονάδες 25

ΛΥΣΗ

Ο συγγραφέας αναλύει τη σημασία της ανάγνωσης βιβλίων. Ειδικότερα, αυτή διαμορφώνει το χαρακτήρα και οδηγεί στην αυτογνωσία ως εναλλακτική εμπειρία. Μέσα από αυτή ο άνθρωπος αναζητά τις οικείες σε αυτόν αφηγήσεις και αντιλαμβάνεται τον κόσμο. Ως κοινωνική δραστηριότητα, κατά τον συγγραφέα, αποτελεί μια νέα μορφή ψυχαγωγίας παρά μια ασχολία εσωστρεφών ανθρώπων. Μάλιστα, η σύγχρονη ευρωπαϊκή κοινωνία έχει εγκαταλείψει τη «φωναχτή» ανάγνωση του παρελθόντος, χάνοντας την ευκαιρία ενός διαφορετικού τρόπου σκέψης. Όμως η ανάγνωση οδηγεί στην πνευματική καλλιέργεια του αναγνώστη μέσα από το μυαλό ενός άλλου και «πολλαπλασιάζει» τους τρόπους ερμηνείας του κόσμου καθώς αυτή ασκείται σε οποιαδήποτε χρόνο, χώρο θεραπεύοντας ακόμα και την θλιμμένη διάθεση. Κλείνοντας αναγνωρίζει τη σαγηνευτική δύναμη της λογοτεχνίας λόγω της ταύτισης του δέκτη με την αφήγηση.

ΘΕΜΑ Β1

Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, με βάση το κείμενο, τις παρακάτω προτάσεις, γράφοντας στο τετράδιό σας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος**:

- α. Το διάβασμα ιστοριών είναι ένας τρόπος συναντίληψης των ανθρώπων για τον κόσμο.
- β. Η ανάγνωση δημιουργεί μια αμφίδρομη σχέση μεταξύ συγγραφέα και αναγνώστη.
- γ. Μέσα από το διάβασμα ο άνθρωπος βιώνει μια μεταμορφωτική εμπειρία.
- δ. Στην αρχαιότητα η ανάγνωση ήταν μια σιωπηλή διαδικασία.
- ε. Η αναγνωστική εμπειρία είναι συνυφασμένη αποκλειστικά με στιγμές συναισθηματικής ευφορίας.

Μονάδες 10

ΛΥΣΗ

- α. Σωστό
- β. Σωστό
- γ. Σωστό
- δ. Λάθος
- ε. Λάθος

ΘΕΜΑ Β2

α. Για αιώνες, οι Ευρωπαίοι ... στον νου μας.

Να αναφέρετε δύο (2) τρόπους ανάπτυξης της συγκεκριμένης παραγράφου (μονάδες 2) και να τεκμηριώσετε την απάντησή σας (μονάδες 2).

Μονάδες 4

β. Η ανάγνωση είναι ένας τρόπος... σε εξωσχολικά αναγνώσματα.

Στη συγκεκριμένη παράγραφο ο συγγραφέας κάνει χρήση διαφορετικών ρηματικών προσώπων. Να αναφέρετε τρία (3) διαφορετικά παραδείγματα, ένα για κάθε ρηματικό πρόσωπο, (μονάδες 3) και να αιτιολογήσετε τη λειτουργία καθενός στο κείμενο (μονάδες 3).

Μονάδες 6

ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΝΑΔΩΝ 10

ΛΥΣΗ

α. Η ανάπτυξη της παραγράφου γίνεται με **συνδυασμό μεθόδων**. Υπάρχει μία διαίρεση χρονική ως προς τον τρόπο ανάγνωσης.

α' σκέλος: Από την αρχαιότητα μέχρι τον 17^ο αιώνα, που αναπτύσσεται με χρήση τεκμηρίων και

β' σκέλος: από τον 17^ο αιώνα μέχρι σήμερα, που αναπτύσσεται με την τεχνική αιτίου-αποτελέσματος.

Και το α' και το β' σκέλος έχουν σχέση σύγκρισης-αντίθεσης.

β) Τρία διαφορετικά παραδείγματα ρηματικών προσώπων:

-β' ενικό πρόσωπο (σκέφτεσαι, αναπτύσσεις) μέσω του οποίου ο πομπός απευθύνεται άμεσα στον δέκτη και αναπτύσσεται οικειότητα και αμεσότητα. Επίσης, δημιουργεί την αίσθηση ενός φανταστικού διαλόγου μεταξύ τους.

-α' πληθυντικό πρόσωπο (γινόμαστε, διαβάσαμε) μέσω του οποίου ο συγγραφέας ομιλεί εκ μέρους όλων των Ελλήνων προσδίδοντας αμεσότητα και ζωντάνια στο κείμενο και δημιουργώντας στον δέκτη την αίσθηση της οικειότητας για κοινές αλήθειες του νεοελληνικού βίου.

-α' ενικό πρόσωπο (κατάλαβα, ρίχτηκα) μέσω του οποίου ο συγγραφέας εκφράζει μια προσωπική του εμπειρία αναφορικά με το διάβασμα, προσδίδοντας εξομολογητικό χαρακτήρα.

-γ' ενικό πρόσωπο (ήταν, έπεφτε) μέσω του οποίου προσδίδεται αντικειμενικότητα και το ύφος καθίσταται ουδέτερο, τυπικό και απρόσωπο.

ΘΕΜΑ Β3

α. Στο παρακάτω απόσπασμα να αναγνωρίσετε τη λειτουργία της γλώσσας στις υπογραμμισμένες φράσεις (μονάδες 2) και να τις μεταγράψετε στην άλλη λειτουργία, μονολεκτικά ή περιφραστικά (μονάδες 2):

Προσωπικά, κατάλαβα πολύ νωρίς ότι το διάβασμα ήταν μια εντελώς ατομική υπόθεση (όσο πιο νωρίς το αντιλαμβάνεσαι αυτό τόσο πιο καλά) και ρίχτηκα με τα μούτρα σε ό,τι βιβλίο έπεφτε στα χέρια μου.

Μονάδες 4

β. Να αντικαταστήσετε καθεμία από τις υπογραμμισμένες λέξεις των παρακάτω προτάσεων του κειμένου με άλλη σημασιολογικά ισοδύναμη:

1. ...η ανάγνωση σφυρηλατεί τον χαρακτήρα...
2. ...γιατί το διάβασμα είναι μια εναλλακτική πηγή εμπειρίας.
3. Οι τεχνολογίες κειμένου... βοήθησαν στην προώθηση της πρακτικής.
4. Κάθε άνθρωπος... μεγεθύνει τους τρόπους με τους οποίους υπάρχει στον κόσμο.

Μονάδες 4

ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΝΑΔΩΝ 8

ΛΥΣΗ

α.

Η λειτουργία της γλώσσας στις παραπάνω υπογραμμισμένες φράσεις του χωρίου είναι η μεταφορική/συνυποδηλωτική.

Η μετατροπή τους στην αναφορική/δηλωτική/κυριολεκτική λειτουργία θα γίνει ως εξής:

ρίχτηκα με τα μούτρα: αφοσιώθηκα, επιδόθηκα
έπεφτε στα χέρια μου: συναντούσα,

β.

1. σφυρηλατεί: διαμορφώνει, μορφοποιεί, λαξεύει
2. εναλλακτική: διαφορετική,
3. προώθηση: ενθάρρυνση,
4. μεγεθύνει: εντείνει, οξύνει

ΘΕΜΑ Β4

α. Χρησιμοποιούμε τις ιστορίες για να κατανοήσουμε τον κόσμο και να μοιραστούμε αυτήν την εμπειρία μας με τους άλλους. Να μετατρέψετε τα υπογραμμισμένα ρηματικά σύνολα σε ονοματικά (μονάδες 2) και να προσδιορίσετε την αλλαγή στο ύφος (μονάδες 2).

Μονάδες 4

β. Να εξηγήσετε τη χρήση των σημείων στίξης (διπλή παύλα και εισαγωγικά) στις παρακάτω περιπτώσεις:

1. ...η κοινωνική ατομική αυτή δραστηριότητα – ένας άνθρωπος με ένα βιβλίο – είναι μια σχετικά νέα μορφή διάθεσης ελεύθερου χρόνου.
2. «Ένας αναγνώστης ζει χιλιάδες ζωές πριν πεθάνει. Ένας μη αναγνώστης μόνο μία».
3. Είναι η μόνη «τέχνη» που μπορεί να ασκηθεί.

Μονάδες 3

ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΝΑΔΩΝ 7

ΛΥΣΗ

α.

- την κατανόηση του κόσμου
- το μοίρασμα/ την μοιρασιά αυτής της εμπειρίας μας

Η μετατροπή του ρηματικού συνόλου σε ονοματικό καθιστά το ύφος αφηρημένο διαχρονικό και ουδέτερο από άμεσο, σαφές και παραστατικό.

β.

1. Η διπλή παύλα εμπεριέχει μια φράση που επεξηγεί τη φράση: «κοινωνική ατομική αυτή δραστηριότητα» που προηγείται
2. Τα εισαγωγικά περικλείουν αυτούσια μια φράση που αποδίδεται στον Αμερικανό συγγραφέα George R.R.Martin.
3. Τα εισαγωγικά δηλώνουν ότι η λέξη «τέχνη» χρησιμοποιείται με μεταφορική σημασία.

ΘΕΜΑ Γ

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Βιβλίου, σε ανοιχτή εκδήλωση που πραγματοποιείται στο σχολείο σας, εκφωνείτε ομιλία στην οποία εκθέτετε τεκμηριωμένα τις απόψεις σας σχετικά με :

- α. τη συμβολή του βιβλίου στη συγκρότηση της προσωπικότητας των νέων και
β. τις δράσεις, εντός και εκτός σχολείου, που θεωρείτε ότι θα τους βοηθήσουν να εμπλακούν ενεργά στην αναγνωστική εμπειρία.
Το κείμενό σας να έχει έκταση 500-600 λέξεων.

Μονάδες 40

Πρόλογος

Αγαπητοί....

Η Παγκόσμια Ημέρα βιβλίου αποτελεί μια ιδανική αφορμή να αναρωτηθούμε για τη σχέση μας με αυτό σε μια εποχή που το ενδιαφέρον μας μονοπωλείται από τα ηλεκτρονικά μέσα. Το βιβλίο, βέβαια, ήρθε δυναμικά στη ζωή μας και εξαιτίας του εγκλεισμού τον οποίο επέβαλε η πρόσφατη πανδημία. Θα ήθελα, λοιπόν, σε αυτή τη σύντομη ομιλία μου να εκθέσω κάποιες σκέψεις για τη σπουδαιότητα που έχει το βιβλίο στη ζωή μας.

Κ. Μέρος

1^η ΝΟΗΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Συμβολή του βιβλίου στη συγκρότηση προσωπικότητας των νέων

- Αποτελεί αστείρευτη πηγή γνώσεων, οξύνει τον κριτικό και δημιουργικό τρόπο σκέψης, καλλιεργεί τον γλωσσικό κώδικα, προάγει την αναγνωστική ικανότητα και συγκέντρωση.
- Εμπλουτίζει τον συναισθηματικό κόσμο, αποτελεί μέσο αποφόρτισης από την καθημερινότητα, προσφέρει αληθινή ψυχαγωγία και εποικοδομητική απασχόληση στον ελεύθερο χρόνο.
- Ο αναγνώστης ταυτίζεται με ήρωες και πρόσωπα, έρχεται σε επαφή με γνήσιες αξίες και πρότυπα, ιδίως σήμερα που κυριαρχούν τα ευτελή θεάματα και εφήμερα ινδάλματα.
- Δυνατότητα γνωριμίας με άλλους πολιτισμούς και εποχές, διαμόρφωση μιας οικουμενικής αντίληψης, υπέρβαση τυχόν στερεοτυπικών αντιλήψεων, καλλιέργεια ανεκτικότητας.
- Σφουρηλάτηση κοινωνικοπολιτικής συνείδησης που βοηθά όχι μόνο στην κατανόηση των σύνθετων φαινομένων της σύγχρονης ζωής, αλλά και στην ανάληψη ενός ενεργητικού ρόλου για τον σύγχρονο νέο.

2^η ΝΟΗΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ:

(§) Δράσεις εντός σχολείου:

- Ενίσχυση της φιλαναγνωσίας στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση: καθιέρωση αντίστοιχων διδακτικών ωρών, ανάθεση εργασιών που σχετίζονται με την ανάλυση λογοτεχνικών βιβλίων και μέσω του ομαδοσυνεργατικού τρόπου- αξιοποίηση τους για την προσέγγιση σύγχρονων θεμάτων, επισκέψεις και σε εκθέσεις βιβλίων, σε εκδοτικούς οίκους προσκλήσεις συγγραφέων για συζήτηση με μαθητές, αναβάθμιση των σχολικών και διαδικτυακών βιβλιοθηκών, διαθεματική προσέγγιση λογοτεχνικών και εικαστικών κειμένων ώστε να παρακινείται το ενδιαφέρον των μαθητών.

(§) Δράσεις εκτός σχολείου

- Συστηματική προβολή του βιβλίου μέσω των ΜΜΕ: μέσω εκπομπών, συνεντεύξεων, βιβλιοπαρουσιάσεων, διαφημίσεων
- Ενίσχυση δημοτικών βιβλιοθηκών και προώθηση λογοτεχνικών διαγωνισμάτων και εκθέσεων με πρωτοβουλία της Πολιτείας ή/και εκδοτικών οργανισμών και επιχειρήσεων.
- Συμμετοχή της οικογένειας σε δραστηριότητες που σχετίζονται με το ποιοτικό βιβλίο ώστε να αποκτήσουν τα παιδιά και οι νέοι ερεθίσματα και να εντάξουν το βιβλίο στην καθημερινότητά τους.

Επίλογος

Το βιβλίο, αγαπητό κοινό, δεν είναι μόνο μια «λύση ανάγκης» όταν ξαφνικά ο χρόνος μας πολλαπλασιάζεται ή οι συνθήκες γίνονται πιο πιεστικές: είναι ένα απαραίτητο πολιτιστικό αγαθό, το οποίο νοηματοδοτεί τη ζωή μας και γι' αυτό αξίζει να επενδύσουμε σε αυτό.

Σας ευχαριστώ θερμά.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΠΡΟΣΟΧΗ!

Το κείμενο, απόσπασμα από άρθρο του συγγραφέα Α. Σταμάτη από την εφημερίδα «ΤΟ ΒΗΜΑ» σε διασκευή, αποτελεί αρκετά επιτυχή επιλογή.

Αναφορικά με το θέμα Α1 χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή λόγω της μεγάλης έκτασης του κειμένου και του αριθμού των λέξεων για την εξαγωγή της περίληψής του.

Όσον αφορά στις ασκήσεις της Ομάδας Β, ιδιαίτερη προσοχή χρειάζονται οι ασκήσεις Β3α και Β3β. Υπάρχει, ωστόσο, και μεγάλος αριθμός ασκήσεων, πράγμα που ενδεχομένως να δημιουργήσει μία κρίση διαχείρισης χρόνου στους μαθητές.

Τέλος, η Παραγωγή Λόγου κρίνεται αρκετά επιτυχής, εφόσον απευθύνεται στις προσωπικές εμπειρίες των μαθητών, τόσο ως προς το πρώτο όσο και ως προς το δεύτερο ζητούμενο.

